

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระฐาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๖/๒๕๕๕

วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคชาติประชาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ว่า ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคชาติประชาชนเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามที่กฎหมายกำหนดคือวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ แล้ว พรรคชาติประชาชนมีสมาชิกไม่ครบถ้วนรวมทั้งไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กำหนดไว้ มีเหตุที่จะยุบพรรคชาติประชาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคชาติประชาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายประธาน ไชยรัตน์ หัวหน้าพรรคชาติประชาชน ยื่นหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๕ สรุปว่า พรรคชาติประชาชนจัดตั้งขึ้นโดยกรรมการบริหารพรรคส่วนใหญ่ที่ลาออกมาจากพรรคประชาชน ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งยุบพรรคประชาชนเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ สมาชิกส่วนใหญ่ประสงค์จะย้ายมาอยู่พรรคชาติประชาชนที่ตั้งใหม่ พรรคชาติประชาชนทำหนังสือถึง กกต. เพื่อขอขยายเวลาการจัดหาสมาชิก แต่ไม่อาจขยายเวลาได้ การที่ กกต. ให้พรรคชาติประชาชนส่งใบสมัครสมาชิกจำนวน ๖,๕๗๖ รายนั้น จัดส่งให้ไม่ได้ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาชนเพราะไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปได้

พิเคราะห์แล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก

ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

และมาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕)

ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสองได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคชาติประชาชนนั้น เห็นว่า เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ พรรคชาติประชาชนได้มีหนังสือแจ้งการรับสมัครพรรคจำนวน ๖,๕๗๖ คน และการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชนจำนวน ๖ สาขา ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการรับสมัครและการจัดตั้งสาขาพรรคเห็นว่ายังไม่ครบถ้วนถูกต้อง จึงแจ้งให้หัวหน้าพรรคชาติประชาชนส่งหลักฐานไปให้ตรวจสอบ แต่หัวหน้าพรรคชาติประชาชนไม่สามารถส่งใบสมัครเป็นสมาชิกพรรค และไม่ส่งรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในการประชุมที่มีมติให้รับสมัครพรรคและการจัดตั้งสาขาพรรครวม ๖ สาขาได้ นายทะเบียนพรรคการเมืองตรวจสอบแล้วปรากฏว่าการรับสมัครพรรคชาติประชาชนเป็นการนำรายชื่อสมาชิกของพรรคประชาชนจำนวนประมาณห้าพันคนเศษ รวมกับสมาชิกที่พรรคชาติประชาชนจัดหาเพิ่มเติมอีกหนึ่งพันคนเศษ รวมแล้วจึงเป็นจำนวน

๖,๕๗๖ คน พรรคชาติประชาชนไม่ดำเนินการหาสมาชิกพรรคให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรค นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชนทั้งหกสาขา ตามนัยมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับหัวหน้าพรรคชาติประชาชนได้ให้การต่อศาลรัฐธรรมนูญไม่ปฏิเสธข้อกล่าวหาตามคำร้อง จึงฟังได้ว่าพรรคชาติประชาชนไม่อาจหาสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่สามารถตั้งสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคชาติประชาชน และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อ นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงมีเหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เกิดขึ้นกับพรรคชาติประชาชนตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้

อาศัยเหตุดังกล่าวจึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคชาติประชาชน

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ